

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ, 18. ФЕБРУАРА 1901.

ГОД. XXVI.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 2

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут за по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ПРОСЛАВА Д. ЈЕНКА У СРПСКОМ КРАЉ. НАР. ПОЗОРИШТУ.

У уторак, 16. јануара о. г., прослављена је ретка светковина у Српском Краљ. Народном Позоришту у Београду.

Даворин Јенко, композитор и капелник Српског Краљ. Народног Позоришта, опростио се тога вечера са публиком позоришном, којој је 30 година говорио језиком најлепше и пајсавршеније уметности, а у коју је он унео све знање и умење свога духа и талента.

Даворин Јенко, као капелник, навршио је пуних тридесет година свога рада у Народном Позоришту, а четрдесет од како ради на музичком пољу. Слављеник је рођен у Крањској 1835. године. И ако се био одао у почетку правној струци, он се још непрекидно музиком бавио, те је још за време свога ћаковања компоновао песме: „Морнар“, „Зујте струне“, као год и чувену словенску марсељезу „Нашред, застава славе!“ По свршеним правним наукама Јенко се одао музici и дошао у Панчево за коровођу, одакле је 1865. године прешао у Београд за коровођу певачког друштва, а 1871. године постао је капелник Народног Позоришта. За све то време Јенко је необично мношто урадио и нашу и онако сиромашну уметност јако обогатио. Вокалну музiku у наш народ унео је неумрли Корнелије Станковић, а то је одмах прихватио Јенко и учинио, да се вокална музика одомаћи и у нас. Исто тако његова је заслуга, што су се у нас отпочела да јављају певачка друштва; што имамо компонованих песама, које се у нас веома радо певају; што је компоновао велики број песама за позоришне комаде, па за њих и саму музiku удесио, као у „Марковој Сабљи“, „Врачари“, „Прибиславу и Божани“ и „Би-

ди“. Рад Јенков је врло значајан: компоновао је врло велики број песама, међу којима је нарочито на гласу „Српска Химна“ и словенска „Напреј застава славе“; компоновао је песме за једно педесет позоришних комада, где се налазе седам увертира. За тај рад свој награђен је орденом Св. Саве IV. редом, изабран је за редовног члана Академије Наука, Српског Ученог Друштва и Српске Матице, Народног Позоришта у Н. Саду и многих других певачких дружина је почасни члан.

И сада, после тридесетогодишњег делања свога у Народном Позоришту, слављеник, опраштајући се са њиме, прославио је тридесетогодишњицу боравка у њему. Та свечаност није била сјајна, с великим црном, она није била ретка због сјаја свога, али је ретка и сјајна по значају своме, те је била у толико свечанија и узвинењија па и много искренија. Придружујући се томе слављу и ми, из дубине душе кличемо: Нека је слава Д. Јенку! Живео нам много и понос и дику!

„Позоришни лист“ пише о тој прослави овако:

„Још онда када је та врста уметности била код нас у зачећу и необраћена, Јенко је, дошаоши из средине братског нам словеначког народа (родио се 10. новембра 1835. у Дворјама, у Крањској) одушевљен за музiku, посветио јој је све своје подобности. Данас је музичкој уметности отворено широко поље рада и утврен пут за нове тековине. Врло велики део заслуга за то припада Јенку. Јер он је био тај који је први проговорио кроз музiku уметнички, који нам је открио њене лепоте и донео нам уметничког уживања.

У позоришту и нашем друштву ово је прва прослава оваке врсте. Јенко је једини који је жив дочекао да види како је богато родила она њива, коју је он орао, како је донело плода семе, што га је његова рука засејала.

Прослава ова јесте израз признања свију нас уметнику, који је 30 година непрекидно и предано служио свом позиву.

Што Јенковој музичи даје нарочиту драж и вредност; што је напој души тако прикладна и што је тако лепо разумемо и волимо, јесте народни језик, којим говори његова уметност; јер из његових мотива истиче чиста народна, словенска душа. Народни мотиви огледају се у свима његовим музичким радовима; његова је музика већим делом израз народне душе, народног осећања, за то и годи толико духу и укусу нашем.

Своју делатност на музичи Јенко је отпочео још у раним данима младости своје, када је напустио иправа у Бечу, да би се музичи посветио. И од оног доба до данас он је толико урадио да ће, и без тога што је ушао у Академију, бити бесмртан. У историји музичке уметности код нас његово ће име бити забележено на првом месту.

Свој огромни музички таленат Јенко је испољио још у ћачко доба, када је компоновао „Најреј, застава славе...“ која је песма добила значај словенске „Марсељезе“. Од онда до данас Јенко је обогатио српску музичку уметност безбројним композицијама, израдивши српску народну химну, израдивши музику за 40 позоришних комада, почев од „Маркове сабље“, па до „Врачаре“, „Прибислава и Божане“ и „Биде“, који се и представљао у његову част. Поред овога има врло велики број песама од којих помињемо само познате: „Сабљо моја димићијо“, „Богови силни“, „Зујте струне“, „Морнар“, „Што ћутин, Србине тужни...“

Ништа није пријатније за једнога јавног посленика, него кад види себе иза препона и тешкоћа, иза рада и борбе; кад има и пред собом и за собом утврен и уређен пут — а сам је годинама тај пут утирао. Доживети то значи остварити идеале жи-

вата свога. И Јенко се може задовољно да осврне на дане прошлости своје, јер су то били дани корисна и добра рада. Он је век свој уложио и утрошио за једну велику ствар и живео је за њу — за уметност...“

О самој прослави, која је учињена Јенку у краљевском позоришту, и на којој се Д. Јенко опростио од публике, донели су београдски листови овај извештај:

„Синоћ је била у Народном Позоришту свечана представа „Бида“ и опројтај тридесетогодишњег радника на пољу музичке уметности г. Даворина Јенка са Народним Позориштем. Свечани опројтај изведен је веома лепо. Најпре је одсвирана увертира „Бида“, коју је компоновао и синоћ дириговао сам Д. Јенко. Публика је бурно аплаудирала. По том је уздигнута завеса и на бини су стајали многобројни представници певачких друштава, који су држали лепе венце, а у првом реду стајао је г. Јанко Веселиновић, књижевник и члан Управе Народног Позоришта и г. Милорад Гавриловић, стални члан и редитељ Народног Позоришта. Како се дигла завеса, примио је слављенику г. Веселиновић и врлог дрљивим речима поздравио га, предајући му венац од стране Управе Народног Позоришта. По том је подужим говором поздравио слављеника г. Гавриловић, у име представника драме у Србији и Србиству. После г. Гавриловића прашао је г. Јенку г. Синђић Калик и поздравио га у име „Београдског Певачког Друштва“, а за овим примили су остали представници појединачних друштава предајући слављенику лепе венце. После ове појаве, отиочела је представа, која је изведена и ако кријатно, ипак на опште задовољство.“

После представе био је банкет код Коларца у част слављеникову. Д. Јенку стигло је приликом прославе му много писмених честитака из Београда и са стране, а многи поштоваоци лично су му честитали.

Његово Величанство Краљ, жељећи дати доказа свога владаљачког признања, извеле је, поводом прославе тридесетогодишњице, одликовати Д. Јенка орденом св. Саве III. редом. Свесрдице честитамо дичном

уметнику нашем то високо владајачко признање и заслужено одликовање.

Од А. Хаџића добио је слављеник овај брзојавни поздрав: „Прими о тридесетогодишњици твога најлепшим успесима крунисаног рада у народном позоришту искрену честитку моју. Ти си твојим у правом духу

народном компонованим песмама означио пут, којим ваља да греде композитори српски. Ти си умном и разумном обрадом и развитком народне музике наше освојио срца наша и отворио нам двери новог музичког света српског, пуног најдивније хармоније. Хвала ти и слава!“

ВЕРДИ.

Смрт тога „цара мелодије“ велики је губитак по цео музички свет.

Једва да ће који композитор постићи у целом културном свету толику популарност, колики је уживао покојни Верди.

Смрт Вердијева завила је у црно цео талијански народ, који га је обожавао, те у великој жалости и тузи за једним од највећих синова Италије једнако учествују и краљ и законотворство талијанско, као и последња колебица талијанска, у којој је такођер геније покојног композитора одјекивао.

Велики државници одлучују у новољним приликама судбином земље и стварају основе бољој народној будућности, али њихов талепат, ма колики био успех раду им, не утиче толико на цео народ, као геније, који уметничким радом својим распаљује осећаје и осваја срца. За то и није у талијанском народу за неколико последњих десетина година, осим Виктора Емануила, нико у тој мери освојио опште симпатије и дубоку љубав, као Верди.

Црпећи из врела народне и своје душе богатство својих мелодија, које су постале општом својином, Верди је дугим низом година заносио свој народ, који се у радости опијао, а у жалости тешко његовом музичком појезијом, доказујући му сваком приликом дубоку захвалност своју за уметничко уживање, које му је он давао и за које сваки Талијанац по природи својој има толико смисла.

Верди је био један од најпопуларнијих и најзначајнијих људи модерне Италије, а у доба, кад се талијански народ борио за јединство своје и слободу своју, те кад

се име краља ујединитеља у Ломбардији, у Млецима, Риму и Напуљу није смело спомињати, његово је име послужило у облику анаграма као лозинка родољуба талијанских у њиховој живој борби, јер „Viva Verdi“, које су невиће речи биле свугде написане, биле су бојним покликом, који се свугде читало: „Viva Vittore Emanuele re d’ Italia!“

Тако је Вердија именом својим, и ако не особом својом и политичким радом својим, био жив учесник у великој борби за уједињење Италије, па је и то допринело беспримерној популарности његовој.

Али Верди није био славан и популаран само у Италији. Његово име прешло је брзо границе домовине његове и на брзо потамнило је славу Доницетијеву, који је баш тада био зајутао, кад је Верди почeo стварати. „Nabuc o“ још није могао освојити туђ свет, али кад је Верди с невиђеним успехом изнео на талијанску позорницу свога „Егнај“-ја па „Trovatore“: отимале су се све европске позорнице, да обогате репертоар својим делима и другим му творевинама, као што су: „Traviata“, „Un ballo in maschera“, „Aida“, „I Lombardi“, „I due Foscari“, „Rigoletto“, „Don Carlos“, „Otello“, „Falstaff“. Богата ритмика, неиспрено благо мелодија, па и драмска музичка снага тих дела непролазне вредности која су била приступна сваком добром певачу — освојила су исто тако срца страног света као и талијанског народа. Уметност, ако и црпећи из домаћег врела, остаје интернационална, јер су осећаји људски и душа човечја свугде прилично исти. Уметност нада све службује, измирује и здру-

жује народе, она је свугде једнако приступна у културном свету, и свугде чини могућним једнако чисто и потпуно уживање. А готово да је музика, као уметност хармоније и владарица над срцима и осећајима, и кадра и позвана, да изглади опреме, да руши уметнички сазидане бедеме народних неспоразумака и да гаји осећаје солидарности у човечанству.

Верди је био уметношћу својом и генијем својим свећеник те оните хармоније, тог осећања солидарности, јер су његова ремек-дела свугде примана с истим уживањем. Многи милијуни људи двеју генерација у целом културном свету имају да захвале његовом генију толике сртне тренутке племенитог душевног уживања, па је он с тога био у целој Европи не мање популаран човек, него што је био у домовини својој. Две генерације света поклањале су му љубав своју и поштовање своје, и сва је прилика, да његова несравњива популарност не ће тако скоро престати, те да ће његова изванредна улога у музичком свету још дуго потрајати, тим више, што су нови музички генији тако ретки, и јер се с њиме данас, што се богатства мелодија тиче, мало који од најчувенијих композитора може упоредити, а ипак је само мелодија она чаробна сила, која подједнако осваја сваког слушаоца, био он музички изображен или неук.

И као човек заслужио је покојни Верди да се поштује и цени. Уздигавши се у најтежим приликама животним рођеном снагом својом истрајношћу и прегором на висину, на којој је као великан светлио своме народу и целом културном свету, он је до краја живота свога остао неуморан радник, чедан човек и узорит карактер, те своју руку помоћници нисе никад ускраћивао беднима и невољнима.

Верди је био управо велике душе човек који је и богатим легатом својим за спримашне уметнике доказао, колико му је на срцу лежала уметност. И његова порука приказује га као човека у најлепшој светlosti. С тога ће његова дична успомена на веки живети.

Сва ремек-дела Вердијева опајала су и опајају душе, које су жедне музичке лепоте и уметничког уживања. Цео изображен свет клањао се и клања се и данас генију његовом; цео изображен свет очараја његово неисприне врело умиљатих мелодија.

Овај спомен-листак у венцу искреног саучешћа, што су га сви народи положили на одар великог мајестра, нека буде слаб израз и наше љубави, нашег поштовања и захвалне успомене према неумрлом самртнику.

Мир праху Вердијеву!

Слава му!

Н.

ИСТИЖА.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српска народна позоришна дружина у Белој Цркви.) Из Вршица дошла је српска народна позоришна дружина у Белу Цркву, где се бавила од 3. до 25. јануара о. г. и за то време давала је девет представа у претилати и четири ван претилате. Приређене су биле и две представе за народ после подне у З саехата с обајеним ценама. О светосавској беседи Српског Невачког Друштва даван је први пут: „Иво, кнез од Семберије“, историјски фрагме-

нат у 1. чину, од Бранислава Ђ. Нушића. Комад тај, који је наша позоришна дружина за ту прилику била научила, јако је потресао публику, која је своме допадању више пута давала израза бурним одобравањем и повлађивањем игри наших глумаца.

У Белој Цркви приказани су ови комади, а овим редом: У четвртак, 4. јануара: „Мадам Сан-Жен“. — У суботу, 6. јануара: „Фромон и Рислер“. — У недељу, 7. јануара: „Девојачка клетва“. (Ван претилате.) — У уто-

рак, 9. јануара: „Досадан свет“. — У четвртак, 11. јануара: „Врачара“. — У суботу, 13. јануара: „Мрља, која чисти“. — У недељу, 14. јануара: „Хајдук Вељко“ с „Апотеозом“. (Представа за народ с обаљеним ценама у 3 сахата после подне.) — У уторак, 16. јануара: „Луда посла“. — У четвртак, 18. јануара: „Нитум“. — У суботу, 20. јануара: „Епидемија“. — У недељу, 21. јануара: „Краљевић Марко и Арапин“. (Дневна представа за народ у 3 сахата после подне с обаљеним ценама.) Вечерња представа: „Риђокоса“. (Ван претплате.) — У уторак, 23. јануара: „Женски рат“. — У среду, 24. јануара: „Немања“. (Ван претплате.)

Обављењу наше народне позоришне дружење у Белој Цркви донео је „Браник“ у своме 12. броју овај извештај: „Наша народна позоришна дружина завршила је јуче, 24. јануара о. год., свој рад, који је крунисан и леним моралним и материјалним успехом. Давано је свега четрнаест представа, и то девет у претплати, а пет ван претплате. Приређене су биле и две представе за народ с обаљеним ценама у 3 сата после подне. Прва представа за народ био је „Ајдук Вељко“, а друга: „Краљевић Марко и Арапин“. На те две представе слегао се био силан народ из наше околице. Могло га је бити до шест стотина на свакој представи. На беседи, коју је приредила наша певачка дружина, приказала је наша позоришна дружина нов комад Б. Нушића „Кнез од Семберије“ који је овде научила, а који се јако допао. У ошите ми Белоцркваници били смо потпуно задовољни и с приказима и владањем наше позоришне дружине, а мислим, да ће и она задовољна бити с нама, јер је отишла од нас у Панчево са сувинском од неких две стотине и неколико круна. Натом леном материјалном успеху изјавио нам је топлу захвалност г. А. Хаџић. „Ungar-Weisskirchner Volksblatt“ и „Nera“, овашњи наши немачки листови, доносили су редовно рецензије о свакој представи народног нашег позоришта, па су хвалили „добро прошиљену, увек складну игру“ наших глумаца и „одабран, увек лепо изведен репертоар“, којим је наше позориште и „на делу сјајно засведочило, да стоји на висини свога задатка“. Уједно су ти листови дали оштра израза своме

оправданом болу, што није и Немцима допуштено, да могу и они на свом језику имати позоришних представа, па су напали жестоко мађарску владу, која је једним потезом пера ускратила дозволу за позоришне представе на немачком језику у целој Угарској. То је онет дало повода мађарском политичком листу „Pesti Hirlap“, који сваки дан излази у Будим-Чешти, да у свом шовинистичком заносу без стида и зазора пише, како би мађарска влада „народносној равноправности за љубав“ (*risum teneatis!*) требала да одузме дозволу и за позоришне представе на српском језику. Ето онет новог доказа засленљености мађарске журналистике, која не ће да трији других културних установа осим мађарских, и ако иначе на сва уста труби, да је „Угарска једина на свету земља, у којој је сваком народу допуштено, да се може слободно без икаквих запрека развијати на пољу културе своје!“

(Српска народна позоришна дружина у Панчеву.) О доласку наше народне позоришне дружење у Панчево доноси „Браник“ у своме 18. броју овај извештај: „После две године дана могосмо и онет у нашој средини поздравити нашу народну позоришну дружину. Позоришна дружина дошла је к нама 25. јануара из Беле Цркве, али рад свој могла је отпочети тек 29. јануара, јер је дворана „код Трубача“, где се дају позоришне представе, до тога дана заузета била. Наш месни позоришни одбор учинио је и овом приликом све, што год је могао, да наше позориште овде прође без дефицита. Његовом својском заузимању може се захвалити, да претплатата на дванаест позоришних представа износи 3600 круна, четири стотине круна више него пре две године, те ће тако наше народно позориште и у овај мах, као и до сад увек, код нас проћи без дефицита. То је најбољи одговор дописнику Заставином из Беле Цркве, који, хвалећи ревност Белоцркваница у похађању нашег народног позоришта, одмах на првом месту спомиње Панчево, одакле је позориште с дефицитом одлазило. Истини за љубав, а у одбрану родољубивих Панчеваца, морамо навести, да наше народно позориште у нас није никад имало дефицита, него увек кад мањег кад већег суфицијата, ал' увек суфицијата. Осим тога давало је наше Панчево за пуних пет година на издржавање нашег

позоришта до 1500 фор. годишњу припомоћ, а чиниће и од сад што узмогне, да се одржи у нас народно наше позориште, то мезимче народно."

(*Сумарни рачунски извештај* о примању и издавању српске народне позоришне дружине за време бављења њеног у Тимишвару од 8. јуна до 19. јуна 1900.)

Пријатељ:

"Мадам Сан Жен" (у претплати)	114·80
"Женски рат" (у претплати)	61.—
"Прибислав и Божана" (ван претплате)	412·80
"Јованчини сватови" и "Шоља теја" (у претплати)	92·80
"Мрља која чисти" (у претплати)	48·20
"Марија кћи пуковније" (у претплати)	104·20
"Задужбина Цара Лазара" (ван претплате)	383·60
"Риђокоса" (у претплати)	154·40
"Балканска царица" (ван претплате)	671·60
Претплата на 6 представа	1577·60

Пријомоћ:

Барон Федор Николић	100.—
Барон Михаило Николић	50.—
Барон Милан Бајић	50.—
Барон Ђура Рајачић	40.—
Црквена општина темишварско-градска	60.—
Манастир Св. Ђурађ	20.—
Српска певачка дружина темишварска	30.—
Добротворна Задруга Српкиња у Темишвару	20.—

Свега кр. 3991

Издавање:

Плата глумцима	1353·36
Станарина за дружину	560·40
Путни трошкови	293·73
Дневнице чланова	144·—
Кирија и грађење позорнице	556·40
Цедуље	166·72
Осветљење	63·45
Дневни трошкови представа	233·30
Полиција	81·—
Музика	420·60

Разни рачуни	79·84
Награда	15.—
Поштарина	6·92
Свега кр.	3974·72

Упоређење:

Примање	3991·—
Издавање	3974·72
Сувишак кр.	16·28

Евгеније Летица, с. р.,

председник месног позор. одбора.

Д. Св. Димитријевић, с. р.,
заменик председника и благајник.

Никола Поповић, с. р.

рачуновођа

Прегледао:

А. Марковић, с. р.
књиговођа.

КР. СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(*Словенски глумци на београдској позорници.*) Управи Кр. Српског Народног Позоришта пошло је за руком, да приволи неке познате и прослављене словенске глумачке уметнике, да дођу у Београд и да на београдској позорници приреде по неколико различитих представа.

О том гостовању словенских глумаца на београдској позорници донео је „Позорнини Лист“ веома занимљив чланак, у ком се казује између остalog ово: „Нама је познато, да су пређе неколико пута чињени слични покушаји с наше стране поради упознавања са словенским уметницима: али ти покушаји нису показивали особито видне успехе; као да је у први мах то било најглавније да се осети непосредна материјална добит или корист од тога поступног зближавања и упознавања.“

Управа краљевског српског народног позоришта сматра за особиту пријатност што је њој у дело нало да новом снагом а другим путевима обнови ранији покушај духовног зближавања међу Словенима и што одмах, још у првом почетку свога рада у томе правцу, има да забележи један доста велики успех свој:

личности, којима се она обратила појмиле су високи смер овог позива. И тако је управа приволела најпознатије личности на пољу глумачке уметности у словенском свету те многи од тих великана доћи ће к нама да на нашој позорници приказују.

Него, у овом случају није реч само о тренутном упознавању са уметницима и њиховом вештачком игром и приказивањем; долазак словенских гостију са разних страна Словенства има свакако далеко опредељенију и деликатнију сврху него што је лично познанство са неколиким прослављеним и истакнутим уметничким великанима првога реда. Поред овога, истиче се нешто далеко претежније што исходи из овога гостовања словенских глумаца на нашој позорници, а то баш и истиче очиту важност и потребу тих гостинских представа Доласком словенских гостију у наш крај, долазе нам ближе на домак Москва и Ђубљана, Праг и Варшава, Загреб и Краково. Тим личним упознавањем и приближењем помичу се и много нам ближе долазе иначе удаљене словенске стране и крајине. Овим баш треба да се изнесе на видик да, и ако су нам удаљени словенски градови, њихова уметност и њихов најпредак налази се блзо нашем срцу и осећању. И ми ћемо у нашој престоници, на позоришним даскама, имати ускоро прилике да посматрамо глумачку уметност Руса и Пољака, Чеха, Словенаца и Хрвата кроз њихове најбоље представнике глумачке уметности. Овде ће се, ако је допуштено, употребити слику, овде ће се поздравити и руковати српска престоница са Москвом, Прагом, Ђубљаном и осталим великим градовима словенским. Гледајући на нашој позорници игру највећих и најпризнатијих словенских уметника, ми ћемо видети и познати не само оно, што је њихово и лично, што је индивидуално, уметниково, него ће се том приликом нарочито испољити у представљању оне особине, оне прте и ознаке, које су карактерни знаци словенске вештине, истаћи ће се дакле оно, што има обележје своје нације, што испољава тип чисто словенски.

Добро нам дошли, гости наши. Ми ћемо их дочекати без велике параде, али са свим искрено, управо онако, како смо вазда своје госте дочекивали. А том осећању пријатности пријеју се уверење, да се овим зближењем иде

ближе остварењу оне велике задаће позоришта коју је предвидео и сам творац његов.

Ми смо уверени, да ће уважени и драги гости код нас наћи оно исто, што су на свом огњишту имали и уживали: Ђубав, искрену љубав и поштовање, братску услугу и расположење. И они ће увидети да Београд није ни по чему далек од Прага и Петрограда и других градова словенских.

Прва ласка овога пролећа, први гост биће нам са северних страна. То је чувени трагичар Кнез Сумбатов-Јужин, који је познат и као одличан драмски писац.

Већ је састављен одбор од књижевника, уметника, трговца, новинара и грађана, који ће изићи на сусрет првом госту.

Добро нам дошао!¹⁴

(Кнез Сумбатов-Јужин.) Кнез Александар Ивановић Сумбатов — Јужин, долази крајем фебруара о. г. у Београд у госте. Како у Српском Краљевском Позоришту, тако и у грађанству чине се велике припреме за дочек тога уметника. По жељи самога уметника представљаје се на београдској позорници за време његова бављења у Београду комад му „Окови“, да би и он, као гледалац, могао видети како му се изводи комад на српској позорници.

Руски листови доносе о Јужину ову белешку: „Јуче је одлучено да А. И. Јужин, наш чувени уметник, гостује у Срп. Краљ. Нар. Позоришту, у Београду, у неколико представа. Јужин одлази у српску престоницу на позив г. Б. Нушића, и Ј. Веселиновића, познатих књижевника. Јужин се овим јавља као први ционир, који ради на узајамном зближењу и упознавању јужних Словена са руском драмском школом. До сада се на југословенским позорницама није јављао ни један руски уметник. Јужин ће отпочети гостовање серијом представа нарочито удешених за Српско Краљ. Народно Позориште, ради упознавања српске публике са руским и словенским уметницима. После Јужина доћи ће у Београд прваци државног позоришта у Варшави, народног позоришта у Прагу, Загребу, Ђубљани, Кракови и Лвову. Јужин ће да ступи у Београду у пет улога пред српску публику, и то као „Руј Блаз“, као „Отедо“, „Ричард III“, као „Макбет“ и „Уријел Акоста“.

Г. Јужин ће пробавити у Београду 10 дана, а дочекаје га писци, новинари и умет-

ници. Треба нагласити да Јужин предузима овај далеки пут руковођен једино љубављу према Србима, којима није добро позната руска драматска уметност.“ Ради успомене на гостовање свих тих словенских уметника Кр. Српско Нар. Позориште издаће „Споменицу“ са сликама и биографијама уметника, који су гостовали.

СИТНИЦЕ.

(Цртице из живота енглеске краљице Викторије.) Покојна енглеска краљица беше, као што је познато, изванредно вешта дилетанткиња у певању. Гласовити Талберг беше јој учитељ на гласовиру, а по његову савету учио је певању некада славни басиста Лаблаш. Међу ученицима Лаблашовим беше и млади талијански кнез Џованни ди Карино, човек веома даровит и особити пријатељ уметности, а поред тога још и јако богат. Једног дана прелиставао је кнез у Лаблашеву албуму, те нашао на првом месту две немачке песме, под којима стајаше написано женском руком: „Al mio maestro di musica“. Кнез постаде очевидно збуњен и запита Лаблаша: „Од кога добисте овај албум?“ — „Од једне ученице своје;“ — одговори вештак. — „А немачке песме?“ — запита кнез даље. — „То је она сама саставила;“ — рече Лаблаш. „Зар је она Немица?“ — онеп ће занитати кнез. — „Није, него баш Енглескиња;“ — био је одговор. — „А како се зове она?“ — запита кнез све у већој узбуђености. — „То вам не смем казати,“ — рече вештак. Па кад Лаблаш још рече, да је та „женска изванредно лепа, да има дивне очи и најмање ножице у целој Енглеској,“ тада промуца кнез: „Ја је морам узети за жену“. — „На жалост, не можете!“ — упаде Лаблаш. — „Она је већ уodata; а све и кад не би била, ви је не бисте могли добити за жену поред целога богатства свога и кнезевске части своје“. — „Бар ми дајте прилику, да је могу издалека обожавати“, — прихвати сад кнез. — „Добро, то вам могу учинити,“ — примети на то вештак, те додаде: „Она ће вечерас доћи на Талбергов концерат.“ (Беше то 1834.) На неколико сата после тог разговора, јуће у ложу, богато искићену, једна плавуша, врло просто одевена, са китицом цвећа у коси. „То мора бити она!“ — узвикну кнез сав занесен. — „Јест, погодили сте!“ —

потврди Лаблаш! Кнез од тога часа за време целога концерта не скиде очију са свога идеала; али још не знаћаше кога гледа пред собом, у кога ли се заљубио смртно. Другог дана силна светина стајаше пред Тијеријама; кнез Џованни ди Карино такођер стајаше међу искунљеним народом. Од једаред изађе Луј Филип, водећи испод руке красну плавушу. Кнез пребледи, упознавши у младој лепотици Лаблашеву ученицу. Али ко да опише страх кнезев кад народ почне викати: „Vive Louis Philippe, vive le roi! Vive la reine d' Angleterre Victoria!“ — Кнез онесвешћен паде на земљу. Краљица беше опаизала, што се дододило. После неколико месеци кнез дође опет у прилику, да види свој идеал. Краљица се, наиме, возаше са принцом Албертом. Кнез опаизвши је, чисто побесни, те у свом лудилу полети за колима с ножем у руци, вичући: „Ја га морам убити; морам пролити крв његову! Тај разбојник отео ми је моју слатку заручницу!“ Несрећника одведоше у лудницу, где је после неколико месеци и умръо. Краљица, дознавши све што се беше дододило, рече: „Сиромах кнез! За што није потражио службу при нашем двору? Ми бисмо га били учинили својим пријатељем, те би му бар тако спасли живот.“

Карактеристична је и ова цртица, која се проноси о покојној краљици Викторији. Кад се имала венчати са принцом Албертом, предложи надбискуп кентербурски, да се при обреду венчања изостави ова реченица: „А жена да бојитса својега мужа“. — Учтиво, али одлучно, одби краљица тај предлог, рекавши: „Не желим се венчати као краљица, него као жена“.

ЧИТУЉА.

(† Душан Ликић.) 22. јануара о. г. умръо је у болници за душевне болести Душан Ликић, који је био дуже времена шантач Српског Народног Позоришта у Београду. Покојник се родио 10. маја 1853. г. у Новом Саду. Ступио је на позорницу 1873. године у путничкој позоришној дружини у Земуну. За тим је напустио глумовање и постао шантач. Ангажован је за Краљ. Српско Народно Позориште 1880. године. Пре годину дана оболео је душевно, те је спроведен у болницу за душевне болести, где је и преминуо. Бог да му душу прости!

ИЗДАЈЕ УПРАВА СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА.